Begroting 2027-2030 – Algemene beschouwing LPB

Voorzitter,

Een begroting gaat over geld, maar de politiek maakt de keuzes.

Daarom is de vraag niet alleen: kunnen we de begroting sluitend krijgen? De belangrijkste vraag is: waar kiezen we als gemeente voor? Waar geven we ons geld aan uit? Waar leggen we de prioriteit en misschien nog wel belangrijker: waar zeggen we nee tegen?

Want wie overal ja op zegt, maakt uiteindelijk nergens echt een keuze. En precies daar zit voor onze fractie de kern van deze begroting.

Na de septembercirculaire zien we enigszins positieve cijfers, maar we maken ons wel zorgen over de financiële toekomst. Gaan onze inwoners uiteindelijk de rekening betalen voor de keuzes die deze gemeenteraad maakt?

We weten dat er mogelijk financiële problemen op ons afkomen. Dan kun je twee dingen doen: wachten tot het probleem zich voordoet, of nu al keuzes maken. Voor de LPB is het duidelijk: we moeten niet wachten tot het te laat is.

Iedere nieuwe ambitie moet daarom langs dezelfde meetlat: wat levert het op voor onze inwoners? Niet alleen: kunnen we het financieel inpassen? Maar vooral: is dit het geld waard?

Onze gemeente is geen pinautomaat. Iedere euro die we uitgeven, kan maar één keer worden uitgegeven.

Wij geven daarom geen blanco cheque voor beleid. We willen eerst het doel zien, dan het beoogde resultaat, vervolgens het prijskaartje en pas daarna maken we de politieke keuze.

Sterk in alle kernen

Onze partij had een verkiezingsprogramma met een heel duidelijke titel: Sterk in alle kernen.

Voor ons betekent dat niet sterk in het centrum en ook niet alleen sterk op de plekken waar de meeste woningen worden gebouwd. Onze gemeente

bestaat uit zes kernen, met zes identiteiten en wat ons betreft ook zes toekomstperspectieven.

Daarbij willen we nadrukkelijk aandacht vragen voor 't Loo. Voor de LPB is 't Loo een zelfstandige kern met een eigen identiteit, een eigen gemeenschap en eigen behoeften.

Wij vinden dat 't Loo ook in de toekomst een zelfstandige kern moet blijven. De eigen identiteit en zelfstandigheid mogen niet onder druk komen te staan. De inwoners moeten betrokken blijven bij ontwikkelingen die hun leefomgeving raken en hun kern moet een volwaardig toekomstperspectief houden.

Wij vragen het college dan ook om bij toekomstige ontwikkelingen nadrukkelijk rekening te houden met de positie van 't Loo als zelfstandige kern.

De gemeenschapshuizen in Westerhoven en ’t Loo groeien niet alleen uit het jasje, maar moeten ook zeker toekomstbestendig gemaakt worden. Hier zal echt een toekomstgericht plan voor gemaakt moeten worden. Hier zullen we motie voor indienen.

Voor de LPB begint sterk zijn in alle kernen bij de inwoners zelf. We luisteren naar hen en zijn transparant over wat wel en niet kan.

Participatie die pas begint wanneer de plannen al op papier staan, is geen echte participatie. Dat is informeren.

Wij willen inwoners aan de voorkant betrekken, wanneer er nog keuzes te maken zijn en hun ideeën daadwerkelijk invloed kunnen hebben.

Wonen: niet alleen bouwen, maar bouwen voor wie hier woont

Over woningbouw kunnen we kort zijn: ja, er moeten veel woningen bijkomen. Maar door de netcongestie kunnen veel nieuwe woningen niet zomaar worden aangesloten op het elektriciteitsnet.

Dat vraagt om regie, creativiteit en samenwerking.

De LPB vindt dat de gemeente nadrukkelijker de regie moet nemen. We moeten niet alleen reageren op plannen van anderen, maar zelf bepalen waar we naartoe willen, welke woningen nodig zijn en hoe we belemmeringen kunnen oplossen.

Juist in de innovatieve Brainportregio moeten we verder kijken dan de gebruikelijke oplossingen.

Wij roepen het college op om actief samen te werken met netbeheerders, ontwikkelaars, kennisinstellingen en regionale partners. Onderzoek mogelijkheden zoals slimme lokale energiesystemen, energieopslag en het delen van beschikbare capaciteit.

Wij verwachten niet dat de gemeente de netcongestie zelfstandig oplost, maar wel dat zij partijen bij elkaar brengt en actief naar mogelijkheden zoekt. Want alleen constateren dat het elektriciteitsnet vol zit, brengt geen enkele woning dichterbij.

Dan is er nog de vraag voor wie we bouwen.

Wij willen dat jongeren in Bergeijk kunnen blijven wonen, dat ouderen in hun eigen dorp kunnen blijven en dat starters een kans krijgen.

Bouwen waar het kan, maar niet ten koste van alles wat onze dorpen herkenbaar maakt.

Onze lijn is duidelijk: groei waar nodig, behoud waar waardevol.

Dan de regionale woningbouw. We zien de Beethovendeal, met een ambitie van 17.000 woningen in de Brainportregio. Voor Bergeijk betekent dat in 2027 € 755.000 aan lasten en € 566.000 aan baten.

Prima, maar wat merken onze inwoners daarvan?

Daarom vragen wij het college: hoeveel van deze regionale ambities landen daadwerkelijk in onze zes kernen? En hoeveel daarvan zijn woningen waar onze jongeren, starters en ouderen iets aan hebben?

Een regionale woningbouwopgave is pas lokaal beleid als onze inwoners het verschil merken.

Agrariërs: ruimte voor een toekomst in Bergeijk

Als we spreken over de toekomst van onze gemeente, mogen we onze agrariërs niet vergeten.

De agrarische sector is al generaties lang onderdeel van het karakter van Bergeijk. Onze boeren en agrarische ondernemers dragen bij aan onze

lokale economie, het beheer van ons buitengebied en de identiteit van onze gemeente.

We zien dat agrariërs voor grote uitdagingen staan. Regels veranderen, ontwikkelingen volgen elkaar snel op en de onzekerheid over de toekomst is voor veel ondernemers groot.

Voor de LPB is het belangrijk dat agrariërs ook in de toekomst perspectief houden in Bergeijk.

We moeten niet alleen praten over wat er niet meer kan, maar juist kijken naar wat er wél mogelijk is. Dat vraagt om een gemeente die met agrariërs in gesprek blijft, meedenkt en ruimte biedt aan toekomstbestendige bedrijfsvoering.

Onze boodschap is duidelijk: agrariërs horen bij Bergeijk en moeten hier ook een toekomst kunnen blijven opbouwen. Heeft het college een vergelijkbaar standpunt en is ze ook van mening dat er geen verdere sanering van de agrarische sector in onze gemeente moet plaatsvinden?

Windturbines: duidelijkheid van het college

Dan willen we aandacht vragen voor de plannen rondom het windturbinepark.

Eerder heeft het college aangegeven geen gemeentegrond beschikbaar te stellen voor de realisatie van een windturbinepark.

Voor de LPB is dat een belangrijk uitgangspunt.

Wij vragen het college dan ook: blijft het college vasthouden aan de stelling dat er geen gemeentegrond beschikbaar wordt gesteld voor een windturbinepark?

Is deze toezegging nog steeds van kracht en is het college bereid hier ook de komende jaren aan vast te houden?

Wij vinden dat hierover geen onduidelijkheid mag bestaan. Inwoners moeten weten waar ze aan toe zijn. Zeker bij ontwikkelingen die zo'n grote impact kunnen hebben op onze leefomgeving.

De gemeente groeit, maar wordt de dienstverlening beter?

Een ander punt is onze eigen organisatie.

We lezen over extra structurele formatie en daarnaast over externe capaciteit. Dat kan nodig zijn, maar dan willen we wel weten waarom.

Welke taken komen erbij? Welke taken verdwijnen? Welke processen worden eenvoudiger? En wat gebeurt er met tijdelijke inhuur wanneer die niet meer nodig is?

We willen geen organisatie die steeds groter wordt omdat het beleid steeds ingewikkelder wordt. Wij zouden graag een organisatie zien die steeds slimmer wordt.

Minder bureaucratie, kortere procedures, duidelijke taal en vooral: de inwoner niet van loket naar loket sturen.

Wij zouden graag één gemeentelijk zorgloket zien, waar inwoners terechtkunnen met hun vragen en waar regelingen worden samengebracht en waar mogelijk vereenvoudigd.

Goede dienstverlening betekent dat inwoners snel en duidelijk worden geholpen.

Zorg: iedere euro moet verschil maken

In het sociaal domein willen we vooral één ding: dat inwoners daadwerkelijk geholpen worden en dat we niet vooral veel beleid produceren.

Preventieve projecten moeten worden geëvalueerd. Als ze aantoonbaar resultaat hebben, zetten we ze voort. Als iets niet werkt, passen we het aan of stoppen we ermee.

Daarnaast willen we dat preventie nadrukkelijker een plek krijgt in ons zorgbeleid.

Een belangrijk voorbeeld is het voorkomen van drugsgebruik onder jongeren. We moeten niet wachten tot problemen uit de hand lopen. We willen eerder signaleren, jongeren weerbaar maken en ouders, scholen, jongerenwerk en zorgprofessionals beter laten samenwerken.

We vragen het college om te onderzoeken hoe preventie rond drugsgebruik kan worden versterkt en hoe we kunnen meten of die aanpak daadwerkelijk effect heeft.

Ook vinden we dat jongeren voldoende mogelijkheden moeten hebben om elkaar op een positieve manier te ontmoeten.

Wij zien graag dat de gemeente onderzoekt of er een geschikte locatie kan worden gerealiseerd waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten. De voormalige locatie van de kringloopwinkel zou daarvoor bijvoorbeeld een mogelijkheid kunnen zijn.

Betrek jongeren daar zelf bij. Vraag wat zij nodig hebben en welke activiteiten ze willen organiseren. Want als we willen dat jongeren zich thuis voelen in onze gemeente, moeten we ze ook daadwerkelijk de ruimte geven.

Voorzieningen: niet alles is een kostenpost

Iedere kern verdient goede voorzieningen.

Een gemeenschapshuis, een sportvereniging of een ontmoetingsplek is niet zomaar een kostenpost. Het zijn plekken waar mensen elkaar ontmoeten, waar vrijwilligers zich inzetten en waar de gemeenschap vorm krijgt.

We roepen het college op om alle voorzieningen goed onder de loep te nemen.

Kijk daarbij niet alleen naar de financiële kosten, maar ook naar de maatschappelijke waarde. Wat betekent een voorziening voor de leefbaarheid? Wat gebeurt er als deze verdwijnt?

Voor de LPB is het belangrijk dat alle zes de kernen toekomstperspectief houden. Dat betekent niet dat iedere kern precies hetzelfde nodig heeft, maar wel dat iedere kern serieus wordt genomen.

Veiligheid en handhaving: een melding moet leiden tot actie

Voorzitter, veiligheid raakt onze inwoners direct.

We horen vaak dat er meldingen worden gedaan, dat er onderzoeken komen en dat er wordt gekeken naar mogelijke oplossingen. Maar onze inwoners willen uiteindelijk maar één ding: dat er iets gebeurt.

Denk aan een gevaarlijk fietspad, verkeershinder, vandalisme of overlast.

Veel van deze problemen vragen niet om nóg een onderzoek, maar om een gerichte aanpak.

Wij willen dat handhaving zichtbaar en aanspreekbaar is, juist ook op plekken waar inwoners overlast ervaren. Ook in de avonden en weekenden wanneer dat nodig is.

We vragen het college om met een concreet voorstel te komen voor een gerichte inzet van handhaving, met aandacht voor voldoende capaciteit, prioriteiten en resultaten.

Daarnaast willen we de vele buurtpreventieteams in onze gemeente goed ondersteunen. Zij kennen hun eigen wijk en weten vaak als eerste wat er speelt.

Een melding van een inwoner is geen administratieve handeling, maar een signaal. En juist dat signaal vraagt om actie.

Ambulancezorg: iedere seconde telt

Voorzitter,

Dan willen we ook aandacht vragen voor de ambulancezorg in onze gemeente.

Het is natuurlijk fijn dat we inmiddels een tijdelijke standplaats voor de ambulance hebben. Dat is een belangrijke stap om de bereikbaarheid van ambulancezorg te verbeteren.

Maar tegelijkertijd maken we ons zorgen over de toekomst van de rapid response-wagen, die onder andere wordt ingezet bij reanimaties.

Juist deze wagen kan in levensbedreigende situaties van onschatbare waarde zijn. Bij een reanimatie telt iedere seconde. Hoe sneller hulp ter plaatse is, hoe groter de kans dat iemand het overleeft.

Deze rapid response-wagen heeft al veel levens helpen redden. Juist daarom maken we ons zorgen over het voornemen om deze voorziening weg te bezuinigen.

Daarom vragen wij het college: kan het college toezeggen dat het zich tot het uiterste zal inspannen om de rapid response-wagen voor onze gemeente te behouden?

En wil het college hierover actief het gesprek aangaan met de betrokken ambulancediensten en andere verantwoordelijke partijen?

Een tijdelijke ambulancepost is mooi, maar we moeten tegelijkertijd voorkomen dat we aan de andere kant belangrijke acute zorg verliezen.

Voor de LPB is één ding duidelijk: bij een reanimatie telt iedere seconde en daar mogen we niet lichtzinnig mee omgaan.

Bergeijk is een fietsgemeente: laat dat ook zien

Voorzitter,

We profileren ons als fietsgemeente. Dat past bij onze kernen, ons buitengebied en de manier waarop veel inwoners zich dagelijks verplaatsen.

Maar als we eerlijk zijn, sluit de staat van onze fietspaden niet altijd aan bij die ambitie.

Sommige fietspaden zijn slecht onderhouden, vertonen oneffenheden of bieden onvoldoende comfort en veiligheid.

Wij vragen het college daarom om de kwaliteit en veiligheid van de fietspaden in alle zes de kernen en het buitengebied goed in kaart te brengen. Breng de knelpunten in beeld en maak een concreet plan om deze aan te pakken.

Daarbij willen we ook aandacht voor kleinere gebreken die op korte termijn kunnen worden opgelost.

We willen dat kinderen veilig naar school kunnen fietsen, dat ouderen zich met vertrouwen kunnen verplaatsen en dat iedereen kan rekenen op veilige en goed onderhouden fietspaden.

Dat is geen overbodige luxe. Dat is een basisvoorwaarde voor een gemeente die zich fietsgemeente noemt.

Vier vragen die richting geven

Als we alles bij elkaar optellen, kom ik telkens terug bij één vraag: wat voor gemeenteraad willen we zijn?

Een gemeenteraad die achteraf constateert dat iets financieel tegenvalt? Of een gemeenteraad die vooraf keuzes durft te maken?

Een gemeenteraad die zegt: er is regionaal afgesproken dat we dit doen, dus we doen het? Of een gemeenteraad die zegt: prima, maar wat betekent dit voor Bergeijk en voor onze inwoners?

Daarom willen we de begroting langs vier eenvoudige vragen leggen:

1. Helpt het onze inwoners?
2. Versterkt het één van onze kernen, of misschien wel alle kernen?
3. Is het financieel structureel houdbaar?
4. Kunnen we aantonen dat het werkt?

Als het antwoord vier keer ja is, dan moeten we het doen.

Als het antwoord één of meerdere keren nee is, dan moeten we het gesprek voeren. Kritisch kijken, alternatieven onderzoeken en zo nodig andere keuzes maken.

En als we moeten kiezen, dan kiezen wij voor onze inwoners, voor onze kernen, voor onze voorzieningen, voor betaalbare woningen, voor agrariërs, voor jongeren, voor preventieve zorg, voor goede ambulancezorg, voor veilige wegen en fietspaden, voor effectieve handhaving en voor een financieel gezonde gemeente.

Tot slot

Voorzitter,

We hoeven niet de grootste gemeente in de Kempen te worden. We hoeven niet overal aan mee te doen. We hoeven niet elk regionaal initiatief te omarmen en we hoeven ook niet iedere ambitie op papier werkelijkheid te laten worden.

Wat we wel moeten doen, is ervoor zorgen dat Bergeijk een gemeente blijft waar mensen graag wonen.

Waar jongeren kunnen blijven, waar ouderen oud kunnen worden, waar verenigingen blijven bestaan, waar kinderen veilig naar school kunnen fietsen, waar ondernemers ruimte krijgen, waar agrariërs hun toekomst kunnen behouden, waar 't Loo zijn zelfstandige identiteit behoudt en waar iedere kern ertoe doet.

Een gemeente waar jongeren de ruimte krijgen om elkaar te ontmoeten. Waar we problemen proberen te voorkomen in plaats van pas in actie te komen als het misgaat. Waar handhaving zichtbaar is en waar inwoners in een noodsituatie kunnen rekenen op goede en snelle ambulancezorg.

En waar we niet alleen zeggen dat we een fietsgemeente zijn, maar dat ook laten zien in veilige en goed onderhouden fietspaden.

Daarvoor hebben we geen gemeente nodig die steeds meer doet. Daarvoor hebben we een gemeente nodig die de juiste dingen doet.

Dat vraagt om politieke keuzes. Laat dit een politiek moment zijn waarop we zeggen: dit doen we wel en dit doen we niet. Hier investeren we in en hier stoppen we mee.

Uiteindelijk gaat lokale politiek niet over spreadsheets, niet over programma's, niet over beleidsnota's en zelfs niet over begrotingen.

Het gaat over mensen. Over de straat waarin iemand woont. Over de school waar onze kinderen naartoe gaan. Over de sportclub waar iemand iedere week staat. Over de woning die een starter kan betalen. Over het gemeenschapshuis waar een kern samenkomt. Over de jongere die een plek zoekt om vrienden te ontmoeten. Over de agrariër die zijn bedrijf wil voortzetten. Over de inwoner die overlast ervaart en verwacht dat de gemeente ingrijpt. En over het fietspad waar een kind veilig naar school moet kunnen.

Daar wordt lokaal bestuur zichtbaar.

En precies daarom willen wij dat onze gemeente naast onze inwoners staat. Niet alleen op papier, niet alleen in beleidsnota's en niet alleen in verkiezingsprogramma's, maar vooral in de praktijk